

JULKISHALLINNON JA -TALOUDEN TILINTARKASTUSLAUTAKUNTA

JHTT-TUTKINNON 2015 TUTKINTOVAATIMUKSET

1.	JHTT-TUTKINNON TARKOITUS	3
2.	OIKEUS OSALLISTUA TUTKINTOON	3
3.	TUTKINTOON HAKEMINEN.....	3
4.	TUTKINTOON HYVÄKSYMINEN.....	3
5.	JHTT-TUTKINTO	4
5.1	Tutkinnon ajankohta	4
5.2	Tutkinnon rakenne.....	4
5.3	Tutkintovaatimukset	5
6.	OHJEELLINEN KIRJALLISUUSLUETTELO.....	5
6.1	JHTT-tutkinnon Osa I: Tilintarkastustietous ja -tekniikka	5
6.1.1	Yleinen osuus	5
6.1.2	Julkisen hallinnon osuus	5
6.1.3	Yksityisen sektorin osuus	9
6.2	JHTT-tutkinnon Osa II: Tilintarkastuskertomus ja tilintarkastukseen liittyvät muut raportit.....	9
6.2.1	Kirjanpito ja tilinpäätös	9
6.2.2	Verotus.....	10
6.2.3	Yhtiöoikeus	10
6.2.4	Tilintarkastus.....	11
6.3	JHTT-tutkinnon Osa III: Tuloksellisuuden mittaaminen ja arviointi.....	12
6.3.1	Yleistä tuloksellisuuden mittaamisesta ja arvioinnista.....	12
6.3.2	Tuloksellisuuden tarkastus.....	13
6.3.3	Julkisten toimintaohjelmien ja vaikuttavuuden arviointi.....	15
7.	OHJEELLINEN LUETTELO SÄÄDÖKSISTÄ JA SUOSITUKSISTA.....	16
7.1	Säädökset	16
	VALTIO	16
	KUNTA.....	17
	SEURAKUNTA	17
	YHTEISET	17
	EU	17
	TARKASTUS JA ARVIOINTI.....	18
	MARKKINASEKTORI	18
7.2	Päätökset ja lausunnot.....	19
8.	MUU AINEISTO	22
9.	JULKAISUJEN HANKINTA.....	22
10.	LISÄTIETOJA	23

1. JHTT-TUTKINNON TARKOITUS

Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan tutkinto (JHTT-tutkinto) on julkishallinnon ja -talouden tarkastus- ja niihin rinnastettavissa tehtävissä toimivien henkilöiden ammatillisten valmiuksien yhdenmukaista toteamista varten säädetty ammattitutkinto.

2. OIKEUS OSALLISTUA TUTKINTOON

JHTT-tutkintoon on oikeus osallistua henkilöllä, joka on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon ja suorittanut muut vaadittavat opinnot ja joka on toiminut julkishallinnon ja -talouden tehtävissä vähintään kolme vuotta siten kuin valtiovarainministeriön asetuksella julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan hyväksymisvaatimuksista (1369/2009) tarkemmin säädetään ja joka on toiminut tilintarkastustehtävissä tai valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustehtävissä vähintään kolme vuotta siten kuin edellä sanotussa asetuksessa on tarkemmin säädetty.

Poikkeuksellisesti tutkintoon voidaan hyväksyä hakija, joka suorittaa hyväksytysti JHTT-lain 9 §:ssä tarkoitettuja oppiaineita käsittelevät lisätehtävät ja jolla on vähintään seitsemän vuoden kokemus vaativista tehtävistä laskentatoimessa, rahoituksessa sekä oikeudellisista tehtävistä sekä vähintään kolmen vuoden käytännön kokemus tilintarkastuksesta siten kuin em. asetuksessa tarkemmin säädetään tai joka on toiminut vähintään 15 vuoden ajan ammattimaisesti tilintarkastus- tai niihin rinnastettavissa tehtävissä.

JHTT-tutkintoon vaadittavien opintojen suorittamisesta tulee hakijoiden esittää yliopiston tai korkeakoulun antama todistus siitä, että hakijan suorittamat opinnot vastaavat laajuudeltaan ja sisällöltään em. valtiovarainministeriön asetuksen vaatimuksia, eli ns. vastaavuustodistus.

3. TUTKINTOON HAKEMINEN

Oikeutta saada osallistua JHTT-tutkintoon haetaan vapaamuotoisella hakemuksella JHTT-lautakunnalta. Hakemukseen on liitettävä selvitykset hakijan koulutuksesta, vastaavuustodistus JHTT-tutkintoon vaadittavien opintojen suorittamisesta sekä todistukset työ- ja tilintarkastuskokemuksesta.

Hakuaika päättyy tiistaina 20.4.2015 kello 16.15.

4. TUTKINTOON HYVÄKSYMINEN

JHTT-lautakunta päättää henkilön hyväksymisestä tutkintoa suorittamaan. Tieto lautakunnan päätöksestä annetaan hakijoille viimeistään 31.5.2015.

Tutkinto-oikeus on voimassa myöntämivuoden lisäksi neljän seuraavan kalenterivuoden ajan (1369/2009, 13 §) eli 1+4 vuotta. Eduskunta on hyväksynyt hallituksen esitykseen 254/2014 sisältyneen ehdotuksen laiksi julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta. Laki (xx/2015) tulee voimaan 1.1.2016. Lain 12 §:n 17 mo-

mentin mukaan JHTT-lautakunnan ennen tämän lain voimaantuloa JHTT-tutkintoon hyväksymän henkilön oikeus osallistua JHTT-tutkintoon säilyy lautakunnan päätöksen mukaisena, kuitenkin siten, että oikeus lakkaa olemasta voimassa viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

5. JHTT-TUTKINTO

5.1 Tutkinnon ajankohta

Vuonna 2015 JHTT-tutkinto järjestetään lauantaina 19.9. ja sunnuntaina 20.9.2015 Helsingissä. Tutkintopaikka on Helmi Liiketalousopisto osoite: Hieta-kummuntie 1 A, 00700 Helsinki.

Lauantaina 19.9.2015 kello 9:00 – 13:00 suoritetaan tutkinnon osa I eli Tilintarkastustietous ja tekniikka sisältäen osat a) yleinen osuus ja b) julkishallinnon osuus ja c) yksityisen sektorin osuus.

Lauantaina 19.9.2015 kello 14:00 – 18:00 suoritetaan tutkinnon osa III eli Tuloksellisuuden arviointi ja mittaus.

Sunnuntaina 20.9.2015 kello 9:00 – 16:00 suoritetaan JHTT-tutkinnon osa II eli Tilintarkastuskertomus ja tilintarkastukseen liittyvät muut raportit.

Tutkinto-oikeuden omaaville lähetetään heinäkuun 2015 loppuun mennessä ilmoittautumislomake, joka tulee allekirjoitettuna palauttaa JHTT-lautakunnalle viimeistään 7.8.2015 mennessä.

Tutkintovaatimukset ovat JHTT-lautakunnan nettisivuilla ja niitä voidaan myös pyynnöstä lähettää tutkinto-oikeuden omaaville. Muista käytännön järjestelyistä tiedotetaan tutkintoon ilmoittautuneille erikseen.

5.2 Tutkinnon rakenne

Tutkinto käsittää valtiovarainministeriön asetuksen 1369/2009 mukaan seuraavat osa-alueet:

1) tilintarkastustietous ja -tekniikka *jakautuneena*

a) yleiseen osuuteen,

b) julkishallinnon osuuteen ja

c) yksityisen sektorin osuuteen

2) tilintarkastuskertomus ja tilintarkastukseen liittyvät muut raportit sekä

3) tuloksellisuuden mittaus ja arviointi

Tutkinrossa hyväksyminen edellyttää julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan hyväksymisvaatimuksista annetun valtiovarainministeriön asetuksen (1369/2009) 13 §:ssä säädetyn kunkin osa-alueen hyväksyttyä suoritusta. Tutkintoon osallistuvan KHT- tai HTM-tutkinnon suorittaneen henkilön tarvitsee kuitenkin suorittaa hyväksytysti vain em. pykälässä säädetyn osa-alueen I kohta b (julkishallinnon osuus) ja osa-alue III (tuloksellisuuden mittaus ja arviointi).

5.3 Tutkintovaatimukset

JHTT-lautakunnan päätöksen mukaan JHTT-tutkintoon osallistuvan edellytetään hallitsevan 30.6.2015 mennessä ilmestynyt kirjallisuus ja lainsäädäntö. Sama teos saattaa esiintyä useampaan kertaan vaatimuksissa. Tämä johtuu siitä, että tutkintoon osallistuvalla on mahdollisuus suorittaa kukin JHTT-tutkinnon kolmesta osasta erikseen tutkinto-oikeuden voimassaoloajan kuluessa.

JHTT-lautakunnan päätöksen mukaan **tutkinnossa saa käyttää aineistoa**. Aineistoa ei kuitenkaan voi hakea online-palveluista. Sähköisessä muodossa olevaa aineistoa käytettäessä tulee ottaa huomioon, että työasemilta, joilla tutkinnon kysymyksiin vastataan, ei ole internetyhteyttä.

6. OHJEELLINEN KIRJALLISUUSLUETTELO

6.1 JHTT-tutkinnon Osa I: Tilintarkastustietous ja -tekniikka

6.1.1 Yleinen osuus

Coderre, David G.: CAATTs & other BEASTs for Auditors. Global Audit Publications. 3. painos 2005.

Nuolimaa, Risto: Tilintarkastajan vahingonkorvausvastuusta erityisesti osakeyhtiössä. Artikkeliteoksessa Myllymäki, Arvo – Vakkuri, Jarmo (toim.): Tulos, normi, tilivelvollisuus, Tampere University Press 2001, s. 213-226.

Oulasvirta, Lasse - Kihn, Lili-Anne - Mänttari, Pietu - Wacker, Jani (toim.): Näkökulmia arviointiin ja valvontaan. Tampere University Press 2013.

Riistama, Veijo: Tilintarkastuksen teoria ja käytäntö. 2. painos. Ekonomia sarja. WSOY 1999.

Sarja, Mikko: Tilintarkastajan riippumattomuus. Edita 1999.

Vakkuri, Jarmo - Oulasvirta, Lasse - Wacker, Jani - Kivimäki Riikka (toim.): Tarkastus ja arviointi julkisen ja yksityisen rajapinnassa. Tampere University Press 2011.

Kansainväliset tilintarkastusalan standardit 2014 -e-kirja. ST-Akatemia 2015.

Tilintarkastajan raportointi 2014. KHT-Media 2014.

6.1.2 Julkisen hallinnon osuus

Aller, Roy: Kommunal redovisning och revision. Suomen Kuntaliitto 2000.

Enberg, Mikael: Kuntien riskienhallinta. Suomen Kuntaliitto 2002.
internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3

Harjula, Heikki - Prättälä, Kari: Kuntalaki - tausta ja tulkinnat. 6. uudistettu painos. Gummerus 2007 (tai uudempi painos).
Saatavana myös ruotsinkielisenä: Kommunallagen - bakgrund och tolkningar.

Junnila, Maijaliisa - Aho, Tuomas - Fredriksson, Sami - Keskimäki, Ilmo - Lehto, Juhani - Linna, Miika - Miettinen, Sari - Tynkkynen, Liina-Kaisa: Sitä saa mitä tilaa, Tilaaaja-tuottaja-toimintatavan kehittyminen sosiaali- ja terveystalveissa. THL, raportti 42/2012.
internetosoite:

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90822/URN_ISBN_978-952-245-680-9.pdf?sequence=1

Kalima, Kai - Häll, Maija - Oksanen, Antero: Julkisyhteisöjen hankintatoimen oikoussäännöt. Gummerus 2007 ja HE 182/2010 vp.

Kankaanpää, Jari - Oulasvirta, Lasse - Wacker, Jani: Valtion omistajaohjauksen valvonta ja raportointi eduskunnalle. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 2/2010.

internetosoite:

[http://www.eduskunta.fi/triphone/bin/thw/trip?\\${APPL}=erekj&\\${BASE}=erekj&\\${THWIDS}=0.38/1427694998_24260&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphone/bin/thw/trip?${APPL}=erekj&${BASE}=erekj&${THWIDS}=0.38/1427694998_24260&${TRIPPIFE}=PDF.pdf)

Leppänen, Pasi: Kunnan ja kuntayhtymän kirjanpito ja tilinpäätös. Auditor 2001.

Leppänen, Pasi: Kunnan ja kuntayhtymän konsernitalinpäätöksen laadinta ja tarkastaminen. Artikkelele teoksessa Myllymäki, Arvo - Vakkuri, Jarmo (toim.): Tulos, normi, tilivelvollisuus. Tampere University Press 2001, s. 118–138.

Linnosmaa, Ismo (toim.): Palvelusetelit sosiaalipalveluissa. THL raportti 53/2012.
internetosoite:

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90917/URN_ISBN_978-952-245-706-6.pdf?sequence=1

Meklin, Pentti: Muuttuuko mikään? Tuloksellisuuden käsitteen monitulkintaisuus julkishallinnossa. Teoksessa Vakkuri, Jarmo (toim.): Paras mahdollinen julkishallinto? Tehokkuuden monet tulkinnat. Gaudeamus 2009, s. 31-50.

Meklin, Pentti - Pekola-Sjöblom, Marianne: Parasta Artun mitalla II. Paras-ARTTU-ohjelman tutkimuksia nro 23. ACTA 242. Kuntaliitto.

internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2822

Myllymäki, Arvo: Finanssihallinto-oikeus. Toinen uudistettu painos. WSOY 2007.

Myllymäki, Arvo: Moitteettoman varainhoidon periaatteen toteuttaminen yhteisövarojen käytössä. Artikkelele teoksessa Myllymäki, Arvo - Vakkuri, Jarmo (toim.): Tulos, normi, tilivelvollisuus. Tampere University Press 2001, s. 27–40.

Myllyntaus Oiva (toim.): Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma. Suomen Kuntaliitto 2011.

internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2540

Mäenpää, Olli: Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet. 4. uudistettu painos. Edita 2012.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastusperiaatteet ja -standardit (englanniksi).

internetosoite:

http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/CAPS/CAPS_FI.PDF

Euroopan tilintarkastustuomioistuin, toiminnantarkastuksen käsikirja (suomeksi).

internetosoite:

http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/PERF_AUDIT_MANUAL/PERF_AUDIT_MANUAL_FI.PDF

Seuraavien ISSAI 100, 200, 300 ja 400 lukuohje: kokonaiskuva ja pääperiaatteet.

Fundamental Principles of Public-Sector Auditing (ISSAI 100, 2013).

internetosoite:

<http://www.issai.org/media/69909/issai-100-english.pdf>

Fundamental Principles of Financial Auditing (ISSAI 200, 2013),

internetosoite:

<http://www.issai.org/media/69910/issai-200-english.pdf>

Fundamental Principles of Performance Auditing (ISSAI 300, 2013),

internetosoite:

<http://www.issai.org/media/69911/issai-300-english.pdf>

Fundamental Principles of Compliance Auditing (ISSAI 400, 2013)

internetosoite:

<http://www.issai.org/media/69912/issai-400-english.pdf>

HE 155/2012 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista.

Lukuohje: esityksen pääasiallinen sisältö ja yleisperustelut (s. 1-20).

internetosoite:

<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=HE+155/2012&base=erhe&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WORD>

Perehtyminen uuteen kuntalakiin(410/2015), erityisesti taloutta koskevien säännösten osalta.

JHTT-yhdistyksen laatulautakunnan suositus dokumentoinnista. 15.9.2008
internetosoite:

http://kotisivukone.fi/files/jhttyhdistys.kotisivukone.com/tiedostot/suosituspohja_2008_150908.pdf

JHTT-yhdistyksen suositus mukautetuista tilintarkastuskertomuksista. 25.1.2012
internetosoite:

http://kotisivukone.fi/files/jhttyhdistys.kotisivukone.com/mukautetut_tilintarkastuskertomukset_2011.doc

Julkinen talous tienhaarassa. Valtiovarainministeriön julkaisu 8/2010.
internetosoite:

http://www.2014.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20100129Julkin/Julkinen_talous_tienhaarassa_NETTI.pdf

Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa. God revisionssed inom offentlig förvaltning. Good Auditing Practice in the Public Administration. Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajat ry., Revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin rf. Edita 2006.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uudet yleisohjeet.

internetosoite:

<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/kuntatalous/kirjanpito/Sivut/default.aspx>

Kohti julkisen talouden kokonaisohjausta – julkisen talouden suunnitelman ja kuntatalousohjelman kehittäminen. Helsinki: Valtiovarainministeriön julkaisu 2/2015.

internetosoite:

<http://www.vm.fi/documents/10623/1106313/JTS-RAPORTTI-NETTI.pdf/080e1778-7a50-4499-ab8a-b8acba8564ab?version=1.0>

Kunnan toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla ja toiminnan yhtiöittäminen. Valtiovarainministeriön julkaisu 33/2010.

internetosoite:

http://www.hel.fi/static/helsinki/paatosasiakirjat/Kh2010/Esityslista26/Liitteet/Kunnat_ja_kilpailuneutraliteetti_tyoryhman_muistio.pdf?Action=sd&id=%7BEFDAB1DE-A82E-4A0E-A56E-D98B244DB859%7D

Kuntakonsernia ja kunnallista liikelaitosta koskeva sääntely kuntalaissa 15.5.2007 alkaen. Kuntaliiton yleiskirje 19/80/2007, jonka liitteenä ohje liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen laatimisesta.

internetosoite:

<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/yleiskirjeet/lausunnot/yleiskirjeet/2007/Sivut/Yleiskirje-19-80-2007-Kuntakonsernia-ja-kunnallista-liikelaitosta-koskeva-saantely-kuntalaissa-15.5.2007-alkaen.aspx>

Tuloksellisuustarkastuksen ohje. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusohjeita. Edita 2010.

internetosoite:

http://www.vtv.fi/files/2336/Tultark_ohje_netti.pdf

Valtion kirjanpidon käsikirja 2015 virastoille, laitoksille ja talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille

Lukuohje: kokonaiskuva ja pääpiirteet.

internetosoite:

<http://www.valtiokonttori.fi/kasikirja/Public/download.aspx?ID=90916&GUID={773929CF-C55C-436E-AFA1-E4A8A1BF09BF}>

Valtiontalouden tarkastusviraston suorittama tilintarkastus - sisältö ja periaatteet.

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusohjeita. Edita 2010.

internetosoite:

<http://www.vtv.fi/files/2214/tilintarkastusohje.pdf>

Valtion viraston ja laitoksen sekä rahaston sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Valtionhallinnon hyvä käytäntö ja sen toteutumisen arviointi. Valtiovarainministeriö. Valtiovarain controller -toiminto 2005.

Lukuohje: pääpiirteet.

internetosoite:

<http://vm.fi/hallintopolitiikka/sisainen-valvonta-ja-riskienhallinta>

6.1.3 Yksityisen sektorin osuus

Erma, Juhani - Rasila, Tommi - Virtanen, Olli V.: Hyvä hallitustyö. 4. uudistettu painos. Kauppakamari 2014.

2014 Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. IFAC 2014.

Lukuohje: kokonaiskuva ja pääperiaatteet

internetosoite:

<http://www.ifac.org/publications-resources/2014-handbook-international-quality-control-auditing-review-other-assurance-a>

6.2 JHTT-tutkinnon Osa II: Tilintarkastuskertomus ja tilintarkastukseen liittyvät muut raportit

6.2.1 Kirjanpito ja tilinpäätös

Halonen, Jari - Jalkanen-Steiner, Johanna - Johansson, Nina - Kyrölä, Petri - Nurmo, Pekka - Pyykönen, Riikka-Liisa - Sundvik, Peter - Suomela, Mari - Tolvanen, Merja - Torkkel, Timo - Torniainen, Tiina - Tuomala, Margit - Vesikukka, Elisa: IFRS - käytännön käsikirja. 3. uudistettu painos. Edita 2013.

Lukuohje: kokonaiskuva ja pääperiaatteet.

Asunto- ja kiinteistöosaakeyhtiön tilinpäätösmalli. 10. painos. KHT-Media 2014.

Englund, Tomi - Prepula, Eero - Riistama, Veijo - Tuokko, Yrjö: Konsernitilinpäätös kirjanpitolain mukaan. WSOYpro 2005.

tai

Mäkelä, Lotta - Reponen, Marko - Pohjonen, Sari - Honkamäki, Tuomas: Konsernitilinpäätöksen laadinta. 3. painos. Sanoma Pro 2012.

Leppiniemi, Jarmo: Kirjanpitolaki - kommentaari. 3. painos. Sanoma Pro 2013.

tai

Leppiniemi, Jarmo - Kaisanlahti, Timo: Liikekirjanpito. Fokus. Talentum. Jatkuvatäydenteinen kansio tai online-teos.

internetosoite:

<http://fokus.talentum.fi/teos/BADBGXGTBF#>

Osakeyhtiön tilinpäätösmalli 2014. KHT-Media 2014

Rahoituslaskelma 6. painos. KHT-Media 2014.

Kirjanpitolautakunnan voimassaolevat yleisohjeet.

Kirjanpitolautakunnan lausunnot vuodesta 1998 alkaen.

internetosoite:

<http://www.tem.fi/index.phtml?s=947>

6.2.2 Verotus

Myrsky, Matti - Malmgrén, Marianne: Elinkeinotulon verotus. 4. uudistettu painos. Talentum 2014.

tai

Nykänen, Olli - Juusela, Janne - Viitala, Tomi - Tikka, Kari S.: Yritysverotus I ja II. Fokus. Talentum. Jatkuvatäydenteinen kansio tai online-teos.

internetosoite:

<http://fokus.talentum.fi/teos/FADBGXGTBF#>

Raunio, Merja - Romppainen, Leena - Ukkola, Outi - Kotiranta, Kare: Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. 3. painos. KHT-Media 2014.

Suorto, Annika: Arvonlisävero-opas kunnille ja kuntayhtymille. Suomen Kuntaliitto 2012.

6.2.3 Yhtiöoikeus

Kyläkallio, Juhani - Iirola, Olli - Kyläkallio, Kalle: Osakeyhtiö. 5. uudistettu painos. Edita 2012.

tai

Mähönen, Jukka - Villa, Seppo: Osakeyhtiöoikeus käytännössä. Talentum 2013.

Blummé, Nils - Kaarenaja, Ahti - Suontausta, Seppo: Maksukyky, varojenjakko ja velkojien suoja osakeyhtiössä. KHT-Media 2010.

6.2.4 Tilintarkastus

Halonen, Kaarina - Steiner, Maj-Lis: Tilintarkastusprosessi käytännössä. Sanoma Pro 2010.

Horsmanheimo, Pasi - Kaisanlahti, Timo - Steiner, Maj-Lis: Tilintarkastuslaki – kommentaari. WSOYpro 2007.

Kansainväliset tilintarkastusalan standardit 2014 -ekirja. ST-Akatemia 2015.

Tilintarkastajan raportointi 2014. KHT-Media 2014.

Tilintarkastuslaki 459/2007 perusteluineen esimerkiksi internetosoitteessa:
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2006/20060194>

2014 Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. IFAC 2014.

Lukuohje: kokonaiskuva ja pääperiaatteet
internetosoite:

<http://www.ifac.org/publications-resources/2014-handbook-international-quality-control-auditing-review-other-assurance-a>

Lisäksi kokelaiden edellytetään perehtyvän tilintarkastuksen, kirjanpidon ja verotuksen ajankohtaisiin kysymyksiin sekä viimeaikaiseen verotus- ja oikeuskäytäntöön esim. Tilintarkastus / Balanssi -lehden, Tilisanomat -lehden ja Verotus -lehden tammikuu 2012 – kesäkuu 2015 välisenä aikana ilmestyneistä numeroista.

Perehtyminen uuteen tilintarkastuslakiin, jota koskevan hallituksen esityksen (HE 254, 20.11.2014) eduskunta hyväksyi 12.3.2015.

6.3 JHTT-tutkinnon Osa III: Tuloksellisuuden mittaaminen ja arviointi

6.3.1 Yleistä tuloksellisuuden mittaamisesta ja arvioinnista

Ahonen, Pertti - Turtiainen, Markku - Nurminen, Juho - Kalijärvi, Teemu - Oksanen, Timo (toim.): Näkökulmia tuloksellisuustarkastukseen. Valtiontalouden tarkastusviraston tutkimuksia ja selvityksiä, Dnro 348/39/2010.

internetosoite:

http://www.vtv.fi/files/2402/Nakokulmia_tuloksellisuustarkastukseen_netti.pdf

Meklin, Pentti: Muuttuuko mikään? Tuloksellisuuden käsitteen monitulkintaisuus julkishallinnossa. Teoksessa Vakkuri, Jarmo (toim.): Paras mahdollinen julkishallinto? Tehokkuuden monet tulkinnat. Gaudeamus 2009, s. 31-50.

Vakkuri, Jarmo: Organisaation tuloksellisuusinformaatio tarkastus- ja arviointitoiminnassa: informaation tuotannon ja käytön näkökulmat. Teoksessa Myllymäki, Arvo - Vakkuri, Jarmo (toim.): Tulos, normi, tilivelvollisuus. Tampere University Press 2001, s. 171-192.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin, toiminnantarkastuksen käsikirja (suomeksi). internetosoite:

http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/PERF_AUDIT_MANUAL/PERF_AUDIT_MANUAL_FI.PDF

INTOSAI, ISSAI Performance Audit Guidelines: ISSAI 3000 – 3100.

Lukuohje: kokonaiskuva ja pääperiaatteet

internetosoite:

http://www.issai.org/media/13517/performance_audit_guidelines_e.pdf

Kestävän kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaamisen käsikirja. Valtiovarainministeriö 2014.

internetosoite:

https://www.kuntarakenne.fi/kao-wiki/mittaamisen_kasikirja_FIN.pdf

Kohti strategisempaa, kevyempää, poikkihallinnollisempaa ja yhtenäisempää tulosoajasta. Tulosoajuksen kehittämishankkeen loppuraportti. Valtiovarainministeriön julkaisu 21/2012.

internetosoite:

http://www.2014.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/06_valtion_tuomarkkinalaitos/20120403Tuloso/Tulosoajuksen_kehittamishanke_netti.pdf

Perehtyminen Valtiokonttorin ylläpitämään järjestelmään Netra - Valtionhallinnon internetraportointi. Tavoitteena on selvittää miten järjestelmässä olevaa tietoa voi hyödyntää konkreettisissa tuloksellisuuden arviointitehtävissä.

Lukuohje: kesäkuun 2015 tilanne

internetosoite:

<http://www.netra.fi>

Toimivat palvelut, vahvat yhteisöt. Kuntarakennemuutosten tietopankki.

Tutustuminen seuraaviin osiin:

- Timo Seppälä, Miika Linna ja Outi Elonheimo: Terveyskeskuksen tuottavuuden mittaamisen edellytykset
- Kestävän kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo
- Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tuottavuus
- Lastensuojelun vaikuttavuusmittari
- Työllisyyspalvelujen vaikuttavuusmittari

internetosoite:

<http://www.kuntarakenne.fi/kao-wiki/fi/kuntatuottavuus/tuloksellisuuden-mittaaminen-ja-arviointi>

Tuloksellisuusraportointiin ja Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan (VATU) tutustuminen Netrassa.

Lukuohje: käsitteisiin, mittareihin ja sisältöön tutustuminen

internetosoitteet

http://www.netra.fi/ibmcognos/cgi-bin/cognosisapi.dll?b_action=xts.run&m=portal/cc.xts&m_tab=iAEE7DE35D48141209E61A05EC3640E63

http://www.netra.fi/ibmcognos/cgi-bin/cognosisapi.dll?b_action=xts.run&m=portal/cc.xts&m_tab=iBBD25EEA0368459D813309C434C1233C

Toimintakertomuksen laatiminen. Kirjanpitoyksiköt ja talousarvion ulkopuolella olevat valtion rahastot. Valtiokonttori 30.11.2010 Dnro VK 510/03/2010.

internetosoite:

<http://www.valtiokonttori.fi/kasikirja/Public/download.aspx?ID=81869&GUID={41E4930D-1FF4-4C8A-9E72-E7EB8E1C9AFC}>

Tuloksellisuustarkastuksen ohje. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusohjeita. Edita 2010.

internetosoite:

http://www.vtv.fi/files/2336/Tultark_ohje_netti.pdf

Tutustuminen valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomuksiin vuodelta 2014. Tavoitteena perehtyä tuloksellisuuden jäsentämiseen ja käytettyihin aineistoihin tarkastuksessa ja arvioinnissa.

internetosoite:

<http://www.vtv.fi/julkaisut/tuloksellisuustarkastuskertomukset/2014>

Valtion tulosohtauksen käsikirja.

Lukuohje: tietokortteihin tutustuminen

internetosoite:

<http://www.vm.fi/documents/10623/307545/Tulosohjauksen+k%C3%A4sikirja.pdf/b7f9a7f9-2b46-4dbb-bb66-85bf1074b88a>

6.3.2 Tuloksellisuuden tarkastus

Oulasvirta, Lasse - Kihn, Lili-Anne - Mänttari, Pietu - Wacker Jani (toim.): Näkökulmia arviointiin ja valvontaan. Tampere University Press 2014.

Tyni, Tero - Myllyntaus, Oiva - Suorto, Annika: Kustannuslaskentaopas kunnille ja kuntayhtymille. Suomen Kuntaliitto 2012.

Kokonaiskustannusten laskenta ja niihin perustuva yhteisrahoitus. Valtiovarainministeriön työryhmämuistio 9/2007.

internetosoite:

<http://www15.uta.fi/arkisto/talous/SolePRO/Tyoryhman%20loppuraportti.pdf>

Perehtyminen kuntien talous- ja toimintatilastoon.

internetosoite:

http://pxweb2.stat.fi/Database/Kuntien_talous_ja_toiminta/databasetree.fi.asp

Valtion kirjanpidon käsikirja 2015 virastoille, laitoksille ja talousarvion ulkopuolella oleville valtion rahastoille.

Seuraavat luvut:

1.6 Kirjanpitotapahtumat

1.7 Yleiset kirjaussäännöt

1.8 Kirjausperusteet

1.9 Tilinpäätösperiaatteet

1.10 Valtion tilinpäätös

1.11 Viraston ja laitoksen tilinpäätös

1.12 Talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston tilinpäätös

1.13 Tilinpäätöksen aikataulu, hyväksyminen ja julkaiseminen

11. Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen laatiminen

12. Kirjanpitoyksikön tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot

14. Tilinpäätöserittelyt ja muu tilinpäätösaineisto

15. Keskuskirjanpito ja valtion tilinpäätös

internetosoite:

<http://www.valtiokonttori.fi/kasikirja/public/default.aspx?nodeid=17279>

Valtiontalouden tarkastusviraston suorittama tilintarkastus - sisältö ja periaatteet. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusohjeita. Edita 2010.

internetosoite:

<http://www.vtv.fi/files/2214/tilintarkastusohje.pdf>

Valtiovarainministeriön määräys toiminta- ja taloussuunnittelusta sekä kehys- ja talousarvioehdotusten laadinnasta. Valtiovarainministeriö Nro TM 1101. 23.3.2011.

internetosoite:

<http://www.vm.fi/documents/10623/307577/Valtiovarainministeri%C3%B6n+m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ys+toiminta-+ja+talousuunnittelusta+sek%C3%A4+kehys-+ja+talousarvioehdotusten+laadinnasta/65420e1c-a059-4374-86f7-8ca5d612b360>

Vuosia 2016-2019 koskevan julkisen talouden suunnitelman valmistelu. Valtiovarainministeriö. Budjettiosasto. VM/2013/0202.00.00/2014, 3010.2014.

internetosoite:

<http://vm.fi/documents/10623/307577/Vuosia+2016-2019+koskevan+julkisen+talouden+suunnitelman+valmistelu/d4c43e9b-0045-4d2d-9138-5ac13e44ed3f>

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto 2013.

internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2871

6.3.3 Julkisten toimintaohjelmien ja vaikuttavuuden arviointi

Ahonen, Pertti: Kuntien lakkautuminen maassamme: Kiihokkeiden ja pidäkkeiden sekä tulevaisuuden näköalojen tarkastelua. Kunnallistieteellinen Aikakauskirja 2/2014, s. 131-151.

Asikainen, Jarmo - Antila, Anni - Merisalo, Maria:

Jyväskylän yhdistymisprosessin ja -sopimuksen arviointi. 15.5.2012

internetosoite:

http://www.jkl.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskyla/wwwstructure/54069_jyvaskylan_yhdistymisprosessin_ja_sopimuksen_arviointi.pdf

Jääskeläinen, Tiina - Kautto, Petrus - Similä, Jukka: Menetelmiä ja tietolähteitä politiikkatoimien vaikutusten arviointiin. Ympäristöministeriön raportteja 16/2013.

internetosoite:

[http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/YMr162013_Menetelmia_ja_tietolahteita_p\(10341\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/YMr162013_Menetelmia_ja_tietolahteita_p(10341))

Kauppila, Jussi - Kautto, Petrus - Similä, Jukka - Jääskeläinen, Tiina - Kontio, Panu: Säädösten, suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnin kehittäminen – kokemuksia neljästä pilottihankkeesta. Ympäristöministeriön raportteja 14/2013. Julkaisu on saatavana vain sähköisenä.

internetosoite:

[http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Raportteja_RA/YMr142013_Saadosten_suunnitelmien_ja_oh\(10358\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Raportteja_RA/YMr142013_Saadosten_suunnitelmien_ja_oh(10358))

Tala, Jyrki. Lainvalmistelun laatu ja kehittämistarpeet. Valtiontalouden tarkastusviraston selvitys 3/2013.

internetosoite:

http://www.e-julkaisu.fi/vtv/lainvalmistelun_laatu_ja_kehittamistarpeet/

Uusikylä, Petri - Ahonen, Pertti - Takanen, Aliisa. EU-aloitteiden vaikutusten arvioinnin tehostaminen Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 3/2015.

internetosoite:

<http://vnk.fi/documents/10616/1034423/EU+aloitteiden+vaikutusarviointit.pdf/ae6dcca8-8429-4039-a65f-14d90f501f0f>

Virtanen, Petri: Arviointi. Edita 2007.

American Evaluation Association, The Program Evaluation Standards: Summary Form.

internetosoite:

<http://www.eval.org/p/cm/ld/fid=103>

Evaluation Manual. Ministry for Foreign Affairs of Finland 2013.

internetosoite:

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=288455&nodeid=48655&contentlan=2&culture=en-US>

Governments for the Future, Main Report. Ministry of Finance, November 2013.

internetosoite:

<http://www.vm.fi/documents/10623/307541/Governments+for+the+Future,+Main+Report+November+2013+pdf.pdf/8947d7cd-5713-4a1b-bb4e-5fe25bc72ab5>

Taloudellisten vaikutusten arviointi kuntatalouden näkökulmasta.

Valtiovarainministeriön julkaisu 9/2015.

internetosoite:

<http://www.vm.fi/documents/10623/1107223/Taloudellisten+vaikutusten+arviointi+kuntatalouden+näkökulmasta/f286605b-48a3-4b23-85bf-e6ff21b3eeb4>

Vaikuttavatko politiikkatoimet? - Sosiaali- ja terveydenhuolto vaikuttavuusarvioinnin kohteena. Hänninen, Sakari - Junnila, Maijaliisa. THL 2012.

internetosoite:

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90840/URN_ISBN_978-952-245-527-7.pdf?sequence=1

Ympäristöministeriön T&K-toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi. Haila, Katri - Lähtenmäki-Smith, Kaisa - Salminen, Vesa - Lemola, Tarmo.

Ympäristöministeriön raportteja 28/2013.

internetosoite:

[http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/YMr282013_Ymparistoministerion_TKtoimin\(26169\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/YMr282013_Ymparistoministerion_TKtoimin(26169))

7. OHJEELLINEN LUETTELO SÄÄDÖKSISTÄ JA SUOSITUKSISTA

7.1 Säädökset

VALTIO

Suomen perustuslaki 731/1999, 35 §, 7 luku, 93.2 § ja 96-97 §

Laki valtion talousarviosta 423/1988

Asetus valtion talousarviosta 1243/1992

Laki valtion liikelaitoksista 1062/2010

Valtion maksuperustelaki 150/1992

Laki oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta 973/2002

Valtioneuvoston asetus valtion kiinteistövarallisuuden hankinnasta, hallinnosta ja hoitamisesta 1070/2002

Laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta 1368/2007

Laki talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista 869/2012
Laki maatalouden tukien toimeenpanosta 192/2013
Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista 7/2014
Laki aluehallintovirastoista 896/2009
Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 897/2009
Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle 193/2013
Yliopistolaki 558/2009

KUNTA

Kuntalaki 365/1995
Laki kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta 169/2007
Kuntarakennelaki 1698/2009
Valtioneuvoston asetus kunnan talouden tunnuslukujen eräistä raja-arvoista 205/2011
Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 1704/2009
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 733/1992
Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009

SEURAKUNTA

Kirkkolaki 1054/1993, luvut 7, 9-15
Kirkkojärjestys 1055/1993, luku 15

YHTEISET

Arvonlisäverolaki 1501/1993
Arvonlisäveroasetus 50/1994
Hallintolainkäyttölaki 586/1996
Hallintolaki 434/2003
Laki julkisista hankinnoista 348/2007
Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista 349/2007
Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (Julkisuuslaki) 621/1999
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003
Valtionavustuslaki 688/2001
Valtioneuvoston asetus julkisen talouden suunnitelmasta 120/2014

EU

Sopimus Euroopan unionista, 1 artikla, 4-5 artiklat ja 13 artikla. Konsolidoitu toisinto. Julkaistu EUVL C 115, 9.5.2008 (Lissabonin sopimus 13.12.2007).

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, 119-144, 285-287 ja 310-319 artiklat. Julkaistu EUVL C 115, 9.5.2008 (Lissabonin sopimus 13.12.2007).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta, annettu 25.10.2012, julkaistu EUVL L 298, 26.10.2012.

Sopimus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta.

internetosoite:

<http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/vepssops.sh?{SOPS}=24/2013>

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17.12.2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta. Julkaistu: EUVL L 347, 20.12.2013.

Komission asetus (EY) N:o 1828/2006 Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 ja Euroopan aluekehitysrahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1080/2006 täytäntöönpanoa koskevista säännöistä, annettu 8 päivänä joulukuuta 2006.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013, annettu 17.12.2013, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta. Julkaistu: EUVL L 347, 20.12.2013

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, annettu 17.12.2013, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta. Julkaistu: EUVL L 347, 20.12.2013.

TARKASTUS JA ARVIOINTI

Laki julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista 467/1999 muutoksineen
Valtioneuvoston asetus julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista 1083/2008
Tilintarkastuslaki 459/2007
Valtioneuvoston asetus tilintarkastuksesta 735/2007
Laki valtiontalouden tarkastusvirastosta 676/2000
Laki valtiontalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja 353/1995
Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994

MARKKINASEKTORI

Asunto-osakeyhtiölaki 1599/2009
Kirjanpitolaki 1336/1997

Kirjanpitoasetus 1339/1997
Osakeyhtiölaki 624/2006
Osuuskuntalaki 421/2013
Säätiölaki 109/1930
Yhdistyslaki 503/1989
Sähkömarkkinalaki 588/2013
Laki eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta 19/2003
Kilpailulaki 948/2011
Velkakirjalaki 622/1947
Kiinteistöverolaki 654/1992
Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968
Tuloverolaki 1535/1992
Veronkantolaki 609/2005
Laki verotusmenettelystä 1558/1995
Laki verohallinnosta 503/2010

7.2. Päätökset ja lausunnot

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökset
- kirjanpidossa käytettävistä menetelmistä 47/1998
- kirjanpitoaineiston tilapäisestä säilyttämisestä ulkomailla 49/1998

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus rahoitusvälineiden arvostamisesta sekä merkitsemisestä tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen 1315/2004

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus kehittämismenojen aktivoinnista 1066/2008

Valtion kirjanpitolautakunnan lausunnot.

internetosoite:

<http://www.valtiokonttori.fi/kasikirja/public/default.aspx?nodeid=24173>

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto, Kunnan ja kuntayhtymän voimassaolevat yleisohjeet:

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta 2013.

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta 2011

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta 2006

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta 2010

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista 2012

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista 2011

Yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä 2013

Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta 2011

Yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksestä 2009

internetosoite:

<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/kuntatalous/kirjanpito/kirjanpitolautakunta-kuntajaosto/kuntajaosto-yleisohjeet/Sivut/default.aspx>

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnot vuodesta 1996 alkaen.
internetosoite:

<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/kuntatalous/kirjanpito/kirjanpitolautakunta-kuntajaosto/kuntajaosto-lausunnot/Sivut/default.aspx>

Suomen Kuntaliiton suositukset ja yleiskirjeet:

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva suositus kuntakonsernissa (Corporate governance) 29.10.2009.

internetosoite:

<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/laki/yksityisoikeus/yhtiot/hyva-hallinto-ja-johtamistapa-kuntakonsernissa/Sivut/default.aspx>

Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma 2011.

internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2540

Kuntakonsernia ja kunnallista liikelaitosta koskeva sääntely kuntalaissa 15.5.2007 alkaen. Kuntaliiton yleiskirje 19/80/2007, jonka liitteenä ohje liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen laatimisesta.

internetosoite:

<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/yleiskirjeet-lausunnot/yleiskirjeet/2007/Sivut/Yleiskirje-19-80-2007-Kuntakonsernia-ja-kunnallista-liikelaitosta-koskeva-saantely-kuntalaissa-15.5.2007-alkaen.aspx>

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset 2012. Suomen Kuntaliitto 2012.

internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2689

Tililuettelomalli kunnille ja kuntayhtymille. Suositus, 6. korjattu painos. Suomen Kuntaliitto 2012.

internetosoite:

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2725

Kirkkohallituksen (Kkh) yleiskirjeiden liitteinä olevat suositukset ja yleisohteet seurakunnille ja seurakuntayhtymille:

Kkh yleiskirje 10/2005: Pysyvien vastaavien osakirjanpito

Kkh yleiskirje 30/2005: Hoitosopimushautojen hallinnointi ja kirjanpito

Kkh yleiskirje 23/2006:

- Talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma
- Tase
- Rahoituslaskelma
- Kustannusten kohdentaminen
- Konsernitaseen laatiminen

Kkh yleiskirje 16/2007: EU-hankkeen hallinnointi ja kirjanpito

Kkh yleiskirje 17/2008: Seurakuntatalouksien yhdistymiseen liittyvät taloushallinnon tehtävät

Kkh yleiskirje 38/2008: Ohjeiden päivitykset

- Tilinpäätöksen laadinta
- Tuloslaskelma
- Rahoituslaskelmaohjeen liite 2
- Tililuettelomalli
- Kustannusten kohdentamisohjeen liite 1

Kkh yleiskirje 39/2008: Kolehtien ja muiden erityiskatteisten varojen kirjanpito

Kkh yleiskirje 34/2009: Yhteisvastuukeräyksen rahaliikenne, kirjanpito ja tilitykset

Kkh yleiskirje 39/2010: Taloussääntömalli

Kkh yleiskirje 6/2011: IT-alueiden tietoturvapoliittika ja tietoturvamääräykset

Kkh yleiskirje 13/2012: Taloushallinnon perusohjeeseen muutoksia 1.9.2012 ja 1.1.2013 lukien

Liite 1: Kustannusten kohdentaminen

Liite 2: Kustannusten kohdentaminen hautaustoimelle

Liite 3: Tililuettelo 1.9.2012 Tuloslaskelma

Liite 4: Tililuettelo 1.9.2012 Tase Vastaavaa

Liite 5: Tililuettelo 1.9.2012 Tase Vastattavaa

Kkh yleiskirje 22/2012: Hautaustoimen maksuja koskeva muutos kirkkolakiin

Kkh yleiskirje 1/2013: Kirkkolain ja kirkkojärjestyksen muutos koskien taloushallinnon säännöksiä. Laki evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenten velvollisuudesta suorittaa veroa seurakunnalle

Kkh yleiskirje 11/2013: Kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkoneuvoston ohjesäännön muuttaminen

Kkh yleiskirje 24/2013: Kirkkolain muutokset koskien kirkollisen rakennuksen suojelua

Kkh yleiskirje 18/2014: Vieraanvaraisuus, edut ja lahjat seurakunnassa

Kkh yleiskirje 27/2014: Kirkolle oikeus rahankeräykseen

Kirkkohallituksen voimassaolevat kirjanpidon ohjeet ja yleiskirjeet
internetosoite:

<http://sakasti.evl.fi/seurakuntatalous>

internetosoite:

<http://sakasti.evl.fi/yleiskirjeet>

8. MUU AINEISTO

Vuosien 2008-2014 JHTT-tutkintojen kysymykset ja mallivastaukset on julkaistu JHTT-lautakunnan nettisivuilla.

internetosoite:

<http://www.vm.fi/jhtt-lautakunta>

HTM-tutkintotehtävät ratkaisuihin 2008-2014. Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnan nettisivuilla.

internetosoite:

<http://tilintarkastuslautakunta.fi/htm-tutkinto/tehtavat/>

JHTT-kokelaiden edellytetään tuntevan pääpiirteittäin julkishallinnon ja -talouden lainsäädännön ajankohtaisia kehittämiskysymyksiä.

9. JULKAISUJEN HANKINTA

Tutkintovaatimuksien julkaisuja on saatavissa hyvin varustetuista kirjastoista ja kirjakaupoista sekä mm. seuraavista myyntipaikoista:

Edita Publishing Oy, Myyntipalvelu PL 700, 00043 Nordic Morning, puh. 020 450 05, sähköpostiosoite asiakaspalvelu.publishing@edita.fi

internetosoite:

<https://www.editapublishing.fi/>

KHT-Median ja ST-Akatemian julkaisuja myy ST-Akatemia Oy, Fredrikinkatu 61 A, 00100 Helsinki, puh. (09) 7552 2020, sähköpostiosoite: kustannus@suomentilintarkastajat.fi

internetosoite:

<http://www.stakatemia.fi/julkaisut>

Sanoma Pron, WSOY:n, WSOYpron ja Talentumin julkaisuja myy Talentum Media Oy.

internetosoite:

<http://www.talentumshop.fi>

Suomen Kuntaliiton julkaisuja myy Kuntatalolla KL-Shop, Toinen linja 14, 00530 Helsinki. Julkaisuja voi ostaa tai ladata myös verkkokaupasta.

internetosoite:

<http://www.kunnat.net/>

Tampere University Press (TUP). TUPin kirjoja myy Yliopiston Kampuskauppa (Tampereen yliopiston päärakennus, Kalevantie 4, 33014 Tampereen yliopisto, Puh. 0207 600 390). Kirjoja voi myös tilata sähköpostitse: kirjamyyn-ti@juvenes.fi tai verkkokirjakauppa Granumista, internetosoite:

<http://granum.uta.fi/granum/index.php>

Valtiontalouden tarkastusvirasto, Antinkatu 1, PL 1119, 00101 Helsinki.

internetosoite:

<http://www.vtv.fi/>

Valtiokonttori, Sörnäisten rantatie 13, PL 14, 00054 Valtiokonttori, puh. 0295 50 2000. Useat valtiontalouden käsikirjat, oppaat ja suositukset ovat saatavilla internetistä valtiokonttorin kotisivulta.

internetosoite:

<http://www.valtiokonttori.fi/>

Coderren kirjan kustantajan osoite:

Global Audit Publications

575 Richards St.

Vancouver British Columbia

Canada V6B 2Z5

internetosoite:

<http://www.acl.com/>

Huom. Coderren kirja on lainattavissa myös Aalto-yliopiston kurssikirjastossa ja sitä ym. kirjoja myy:

Akateeminen kirjakauppa, Keskuskatu 1, Pohjoisesplanadi 39, 00100 Helsinki.

internetosoite:

<http://www.akateeminen.com>

10. LISÄTIETOJA

*JHTT-lautakunta, sihteeri Marjut Wardi, jhtt-lautakunta@vm.fi
puhelin 02955 30250*

JHTT-lautakunnan Internet-sivut ovat osoitteessa <http://www.vm.fi/jhtt-lautakunta>
(på svenska www.finansministeriet.fi/ofr-namnden)

Tutkintovaatimukset on vahvistettu JHTT-lautakunnassa 10.4.2015.